

TJERK VAN DER MEULEN

Babel contra Tàrraco

Un total de 140 alcaldes de la demarcació de Tarragona van donar suport al rector de la Universitat Rovira i Virgili, Lluís Arola, el passat 26 d'abril. La campanya de solidaritat amb Arola encetada pel diari *El Punt* l'han signada més de 14.000 persones.

El 1996 fracassava a Tarragona una croada per l'ensenyament en castellà. Amb el suport de Vidal-Quadras, el moviment ha tornat per dur la normativa del català de la Universitat Rovira i Virgili a un seguit de judicis que van començar la setmana passada.

"A les trinxeres". Amb aquesta subversiva i explícita proclama titulava un rotatiu tarragoní la seva crònica d'ambient de la presentació pública que la coordinadora Convivència Cívica Catalana va fer a la sala d'actes de Caixa Tarragona, al cor de la ciutat, a la Plaça Imperial Tàrraco, el 31 de març proppassat. Un acte amb què la figura d'Aleix Vidal-Quadras irrompia de nou en escena, després d'haver-se mantingut més o

menys a l'ombra des de les eleccions al Parlament europeu del juny del 1999, quan va ser elegit diputat. Un acte, alhora, en què tornava a aflorar a la superfície un moviment que uns quants anys enrere ja havia sembrat la discòrdia en aquelles terres sobre la qüestió de l'ensenyament en català, i despertava definitivament després d'un llarg període de letargia. Un acte, en definitiva, que no vaticinava gaires bons auguris per al futur de l'ensenyament en català,

i justificava un titular com l'esmentat.

Tanmateix, cal fixar-se en els ingredients: Tarragona. Convivència Cívica Catalana. 31 de març. Tres ingredients que no són producte de cap casualitat, sinó d'un seguit de circumstàncies propícies i d'un *xup-xup* que s'havia mantingut a mínims durant molts anys, i que es va manifestar amb tota la virulència en una jornada que, tot i la proximitat en el temps, ja és un referent per als implicats en el conflic-

te, tant de l'un bàndol com de l'altre. La història, doncs, és llarga, i l'origen es remunta a uns quants anys enrere.

Antecedents llunyans. Som a final d'abril de l'any 1993. Després d'anys i panys de lleis, recursos i sentències, la Generalitat ha obtingut via lliure per aplicar el decret d'immersió lingüística a les escoles (res més que un desenvolupament de la llei del català que el Parlament havia aprovat per consens el 1983), que introdueix l'ensenyament en català als alumnes de tres anys a set. Les línies d'ensenyament en castellà a les escoles, doncs, tenen els dies comptats, i un grup de pares de Salou, encapçalats per Asunción García Pérez, professional sanitària de Vila-seca, s'hi oposen, i demanen classes íntegrament en espanyol per als fills, separades de les que es fan en català. García busca adhesions i contacta amb associacions castellanistes de Barcelona, com ara Acció Cultural Miguel de Cervantes, coneguda per haver emprès campanyes defensant el castellà a Catalunya, i que tenia els orígens en el *Manifiesto de los 2.300*, publicat el 1981, contra el procés de normalització del català, que llavors tot just es gestava. García Pérez de seguida rep el suport de gent de Salou com Àngela Diest o Daniel Gutiérrez, amb qui dos anys abans havien integrat una candidatura anomenada Nou Salou, amb l'objectiu d'aconseguir els vots dels immigrants i que aconseguí un regidor.

Igualment, la iniciativa troba acollida en alguns sectors de la judicatura i en famílies de la guàrdia civil de Vila-seca, a banda alguns mestres de primària de centres de l'àrea de Tarragona. Des del principi —el tret serà constant fins avui— el moviment recull tot un ventall de simpatitzants, tant de dretes com d'esquerres, com la militant del PSC i delegada sindical d'UGT Paloma León, docent de la Universitat Rovira i Virgili (URV).

De tot plegat, el 9 de juliol de 1993 en sorgeix la Coordinadora de Afectados en Defensa del Cas-

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

Des del seu naixement l'any 1993, els moviments contra el català han unit persones de tots els espectres polítics.

tellano (CADECA), presidida per José Ignacio Allué, membre del PAS de la Facultat de Lletres de la URV, acabada de crear, on situa el centre logístic de les seves activitats, i fill d'Aurelio Allué, ex-gerent de la Universitat de Barcelona a Tarragona. En els mesos successius, CADECA, assessorada per l'advocat ultradretà barceloní Esteban Gómez Rovira i abonada per la campanya orquestrada des de la premsa de Madrid, emprèn una croada contra l'ensenyament en català i convoca mobilitzacions, presenta recursos judicials i denuncia els directors de cinc escoles de Salou, Vila-seca i Tarragona. CADECA aconsegueix fins i tot que un professor substituït faci totes les classes en castellà a mitja

dotzena de nens d'una escola de Tarragona durant uns quants mesos, fins que aquests mateixos es queixen que això no fa sinó aïllar-los dels seus companys. Allué es caracteritza, a més, per la seva facilitat de tirar llenya al foc en les seves aparicions regulars als mitjans d'informació, fet que li val mobilitzacions en contra dirigides per sindicats d'estudiants i grups catalanistes.

Malgrat tot, els recursos acaben essent desestimats i la Generalitat executa la immersió lingüística. Allué no aguanta la pressió i demana el trasllat a Granada, on fins i tot grupuscles andalusistes, alertats per la seva actuació a Tarragona, el rebran amb hostilitat. Àngela Diest el substitueix al capdavant de l'entitat, que es desinfla com un globus, i acaba essent un petit "reducte" a Salou, pendent de l'estratègia que des de Barcelona dicta *Asociación por la Tolerancia y contra la Discriminación*, una altra entitat en defensa del castellà, constituïda el 1994 i que des d'ara prendrà el cabdillatge d'aquest moviment. CADECA adopta una línia més moderada, si més no quant a mobilitzacions i accions legals, basada a intentar convèncer l'espectre polític, i no tornarà a encetar batalla, si no és amb comptagotes, i de manera indirecta.

El dia 9 de setembre de 1994 a la

Acte de constitució de Convivència Cívica Catalana, a Barcelona. El diputat europeu Aleix Vidal-Quadras, la defineix com una plataforma per "fer fracassar el projecte dels nacionalistes de fragmentació d'Espanya".

Lluís Arola, rector de la URV, qui afronta una possible inhabilitació de fins a vuit anys en el càrrec. El màxim representant de la Universitat també ha vist com un jutge ha suspès cautelarment l'aplicació del reglament del català.

nit, tres mesos abans que el Tribunal Constitucional desestimés definitivament el recurs contra la llei del català del 1983, presentat el febrer d'aquell any, Asunción García, vice-presidenta de CADECA, denuncia a la guàrdia civil que dos individus –suposadament de l'organització de joves Maulets– l'han agredida i li han cremat el cotxe en un camí entre Salou i Vila-seca. Tot i així, durant les investigacions successives la presumpta víctima entra en contradiccions, de forma que el cas s'arxiva sense que es pugui demostrar cap de les acusacions. Hi ha fonts –fins i tot de la guàrdia civil mateix– que sospiten que tot plegat era un muntatge o una baralla de caire familiar que s'ha volgut aprofitar per acusar els independentistes.

Poques setmanes després els Maulets, que acusen els *cadecocs*, com els anomenen, d'haver-los vigilat i amenaçat, publiquen un article a la revista vila-sequina *Pont de Fusta* contra els plantejaments de CADECA. Aquest article provoca una triple reacció d'Àngela Diest, que presenta recursos contra els Maulets, contra l'equip de direcció de la revista i contra la Diputació de Tarragona, que subventionava la publicació. Totes tres denúncies són desestimades.

El 19 de març de 1995 dos joves de Maulets són detinguts a Salou (i maltractats, diuen) quan enganxaven adhesius que titllaven els agents de la Benemèrita de "terroristes d'estat". Dos guàrdies civils de paisà, entre els quals denuncien que hi ha un destacat membre de CADECA de Vila-seca, els detenen. Dies després, sis joves més són processats per la jutgessa Angeles García (segons Maulets, també acostada a la coordinadora) pel fet de repartir propaganda subversiva: enganxar cartells convocant a un col·loqui a la sala de graus de la URV per explicar les suposades agressions rebudes pels seus companys.

El judici als vuit encausats, tingut el 3 de setembre de 1996, va acompanyat d'un notable debat social sobre la llibertat d'expressió, i múltiples ajuntaments, associacions, partits polítics i institu-

cions prenen posició en favor dels joves, i en demanen l'absolució. La sentència, segons la qual tots els acusats queden en llibertat sense càrrecs, arriba el 12 de setembre de 1996: el moviment anticatalanista a l'àrea de Tarragona ha tocat fons.

Foro Babel. En un capítol destacat del llibre *La guerra de la llengua*, que explica el sorgiment i les actuacions dels moviments que

defensen el castellà a Catalunya entre el 1993 i el 1996, quan el PP guanya per primera vegada les eleccions, el periodista Eduard Voltas, informa amb pèls i senyals sobre una reunió mantinguda per un destacat grup d'intel·lectuals catalans el dia 27 de novembre de 1995 en un conegut local de Premià de Mar. Una reunió en què la presència de Paloma León, membre de CADECA, serveix per establir un lligam clar entre uns grups que, de fet, aquell estiu ja havien col·laborat en l'organització d'una caravana per la "convivència lingüística" que va recórrer una bona part de la Península. A més de León, a la reunió de Premià hi ha figures destacades com Francesc de Carreras, catedràtic de dret de la UAB i llavors membre del Consell

Consultiu de la Generalitat, José Ribas, director de la desapareguda revista *Ajoblanco*, Alfred Clemente, dirigent de CC OO i del PSUC, Carlos Trías, editor i intel·lectual, germà del filòsof Eugenio Trías i de l'advocat Jorge Trías-Sagnier, o Ivan Tubau, professor de periodisme de la UAB. La reunió, convocada per Julio Villacorta, membre del Consell Nacional del PSC-PSOE, Antonio Robles, portaveu de l'Asociación por la Tolerancia, i Félix Pérez Romera, igualment dirigent de la "Tolerancia", és un èxit, però hi apareixen discrepàncies sobre la forma de vehicular les reivindicacions. Voltas sospita que això podria ser el principi de la gestació de quelcom més important, la reactivació d'un moviment anticatalanista que havia tingut l'apogeu entre l'estiu del 1993 i el de 1994, però que amb la ratificació de la llei del català pel Tribunal Constitucional, el desembre del 1994, hauria quedat del tot fora de joc.

Voltas, certament, no anava desencaminat. El febrer del 1997, en plena discussió de la nova llei d'usos lingüístics que vol aprovar el Parlament, es constitueix a Barcelona l'anomenat Foro Babel, una plataforma "cívica" que pren posició contra la llei en tràmits i propugna el "bilingüisme" a Catalunya, alhora que crítica durament el nacionalisme polític.

Entre les seves propostes es destaca la recomanació que "del concepte jurídic del català no es derivin drets ni obligacions", i la defensa de la "multiculturalitat com a entitat clau de Catalunya". A més, consideren que el dret de conèixer el català "és una qüestió biològica i generacional", i que haurà de ser d'obligat coneixement "en un horitzó encara no definit", però que ara per ara són els castellanoparlants qui veuen "ameaçats" els seus drets lingüístics al Principat.

Foro Babel, impulsat i defensat per intel·lectuals com de Carreras, Villacorta –que des del 1994 propugnava un canvi en la política lingüística del seu partit, el PSC–, Ribas, Félix de Azúa, Rosa Regàs, Victòria Camps o Eugenio Trías,

crearà en mesos successius seccions a l'àrea de Tarragona, al Baix Llobregat o al Vallès i –ja a l'estiu del 1998– al Maresme i a les comarques de l'àrea de Girona.

Durant aquest temps Foro Babel durà a terme múltiples iniciatives en defensa del bilingüisme i de la tolerància, amb manifestos, taules rodones o articles de premsa. Tanmateix, durant el segon semestre de 1998, després de les recomanacions d'alguns dels seus integrants, es refreden les activitats de l'associació, que adopta una posició "expectant" a l'espera del desenllaç de les eleccions autonòmiques de la tardor del 1999.

Reneix el nucli de Tarragona.

Després del judici als Maulets del setembre de 1996 –de fet molt abans, ben bé des del 1994–, el moviment anticatalanista a l'àrea de Tarragona havia quedat força difuminat. Les iniciatives empreses per CADECA es mantienien sota mínims i el moviment social que pretenien crear no havia reeixit, però oficialment l'organització no s'havia extingit, com, evidentment, tampoc no s'havien modificat les seves posicions inequívokes en favor de l'ensenyament en castellà.

Tot plegat afavoreix que la primera plataforma de suport a Foro Babel que es constitueix fora de Barcelona sigui la de Tarragona, el maig del 1997, tres mesos després del naixement del grup. Una plataforma el document fundacional de la qual rep el suport d'un centenar llarg de tarragonins, la majoria de professionals de l'educació i intel·lectuals vinculats als corrents polítics d'esquerra. Entre ells es nomena una coordinadora que duigui les regnes de l'entitat, formada per vuit noms: Salvador Camaño, Luis Corral, Maria Paz González, Manuel López, Francisco Javier Sánchez, Luis Fernando Valero, Pedro Antonio Heras i Luis Torres. Els tres últims són els més relacionats amb l'actualitat de la Universitat Rovira i Virgili.

Luis Fernando Valero, professor d'història de l'educació a la URV, ja era conegut per haver-se vist embolicat en escàndols judicials

La constitució a Tarragona del Foro Babel, el maig de 1997, ja atreu un grup de docents que avui recolza les accions contra la URV.

aliens a la seva tasca docent, però a banda també s'havia destacat com a director de Ràdio la Canonja pel fet d'oposar-se a qualsevol política que contribuís a la normalització de la llengua, fins al punt de denegar que un mínim del 50% de les emissions fos en català. Igualment, els seus comentats mètodes a les classes (s'assegura que constrenyia els alumnes a definir-se sobre la seva catalanitat o espanyolitat) tampoc no havien passat desapercebuts de la comunitat universitària tarragonina.

Luis Torres, un altre professor de la URV, serà també un dels referents de la nova plataforma. Militant, com Valero, del sindicat UGT i membre de la Junta de Personal Docent i Investigador, també es caracteritza per la seva opo-

sició a l'avenç del català a la Universitat.

Pedro Antonio Heras Caballero, professor de Ciències Jurídiques de la URV i integrant fins fa dos anys del Claustre de la Universitat, és un cordovès, ex-militant destacat del PSUC a Tarragona, que després va ingressar a les files d'Iniciativa per Catalunya. La seva dona és professora de català, tot i que fonts de la Universitat asseguren que també forma part del fòrum bilingüe.

Un cop constituïda i assentada, la delegació tarragonina de Foro Babel es destacarà a partir del novembre del 1997 –quan organitza el primer acte a l'aula magna de la Facultat de Lletres de la URV– pel fet de convocar conferències, sopars i taules rodones al voltant de la qüestió nacionalista. El juliol d'aquest mateix any es crea a Tarragona una Plataforma per la Llengua, composta per Omnium Cultural, la branca juvenil d'Esquerra Republicana (JERC), la de Convergència Democràtica (Jovenut Nacionalista de Catalunya) i el sindicat Bloc d'Estudiants Independentistes (BEI) que organitzarà activitats en favor de la nova llei del català que es debat al Parlament.

Sigui com sigui, durant el primer any de vida de Foro, Tarragona acull xerrades dels principals impulsors de la plataforma, com ara

Facultat de Dret de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. El conflicte lingüístic s'ha traslladat de l'ensenyament primari i secundari a la Universitat, on diversos professors s'han mostrat en contra de la normativa del català.

La professora que ha portat el rector als Tribunals de

La professora Josefina Albert ha presentat una querrela per prevaricació contra el rector de la URV i el coordinador de les PAAU. La docent va despatxar el seu anterior advocat, després que aquest hagués arribat a un principi d'acord amb la URV per retirar els recursos.

Francesc de Carreras, Paloma León, Ivan Tubau, que afirmà que "les nacions han de morir perquè les persones visquin", Eugenio Trías, que compara els nacionalismes que hi ha al poder amb el funcionament de la Cosa Nostra siciliana, Julio Villacorta, Jesús Royo, José Ribas o els mateixos docents Torres i Heras. Igualment, l'entitat emet valoracions públiques envestint contra CiU i PSC per l'acord en la llei d'usos lingüístics, o bé criticant la Generalitat perquè segons ells les dades publicades del padró lingüístic amaguen que en el conjunt de Catalunya, "un 72,3% dels nens de més de tres anys té el castellà com a llengua materna, i tan sols el 25% tenen el català". A més, coincidint amb l'aprovació, el desembre del 1997, de la nova llei del català al Parlament, el col·lectiu reparteix uns 30.000 fulls informatius per tota la ciutat de Tarragona –començant pels barris amb índexs més alts d'immigració, com Sant Pere i Sant Pau, Torreforta o Bonavista– en els quals denuncia una discriminació del castellà a Catalunya i fa conèixer la seva posició contrària a la llei, alhora que demana adhesions a la causa babèlica.

I esclata el conflicte de la URV... El 30 de desembre de 1997 el Parlament de Catalunya aprova amb els vots favorables de CiU, el PSC, IC-V i el PI, i els vots en contra –per motius del tot oposats– del PP i d'ERC, la nova Llei de Política Lingüística, que substitueix la del 1983, i que pretén ser un pas més en l'avenç social del català.

Pocs dies abans, avantçant-se a la llei, el Consell Rectoral de la URV ha acordat, després d'una proposta en aquest sentit de la Comissió de Política Lingüística, l'elaboració d'una normativa de l'ús del català a la institució, que desenvolupi els principis fonamentals de la nova regulació. Només tres persones (Pedro Antonio Heras, Javier Faci i Javier Sánchez-Icart) voten contra la iniciativa. Malgrat tot, el 21 de gener de 1999 s'aprova el text definitiu del Reglament del Català de la URV, que veu la

El reglament impugnat fixa el català com la llengua pròpia de la URV, i exigeix als nous docents que n'acreditin un nivell mínim.

llum –després de més de quatre hores de deliberacions– amb una àmplia majoria del claustre: 48 vots a favor, 19 contra i 3 abstencions. El nou reglament qualifica el català de "llengua pròpia de la Universitat", que s'ha d'emprar normalment tant en la documentació interna com en les comunicacions amb l'exterior. Igualment, proposa que es tinguin en compte els coneixements de català a l'hora d'avaluar la capacitat dels docents, i dona un termini de dos anys perquè els professors nous i els que vulguin pujar de categoria certifiquin un coneixement de català de nivell C –sempre que no acreditin que ja l'han estat utilitzant a les classes–, segons un examen convocat per la mateixa URV. Poques setmanes després,

tanmateix, abans que es comenci a executar la norma, una entitat externa a la universitat, Convivència Cívica Catalana, encendrà el foc de les desavinences.

La primera setmana de març del 1998, l'ex-president del PP de Catalunya, Aleix Vidal-Quadras, havia fet pública la constitució de la coordinadora Convivència Cívica Catalana (CCC), que s'auto-definia com una "plataforma civil superpartidista que intentarà de fer fracassar el projecte dels nacionalistes de fragmentació d'Espanya basat en la raça, la llengua o el grup sanguini", i era formada per les associacions que en aquelles dates demanen al Defensor del Poble que presentin un recurs d'inconstitucionalitat contra la nova llei del català. És a dir, CCC neix com una coordinadora de CADECA, Asociación para la Tolerancia, Acción Cultural Miguel de Cervantes, Asociación de Profesores por el Bilingüismo (creada l'abril del 1994 per un centenar de docents que a principi dels 90 havien presentat recursos diversos contra els decrets de la Generalitat que exigien coneixements de català), Círculo Castilla-León, Fundación Concordia (també presidida per Aleix Vidal-Quadras) i l'Asociación Profesores para la Democracia (integrada per funcionaris i catedràtics universitaris, acotats a Foro Babel, que se sosté amb quotes mensuals i amb subvencions del Ministeri d'Educació i Cultura espanyol per a organitzar conferències, com la que el desembre passat havien de dictar Vidal-Quadras i l'escriptor basc Jon Juaristi a la Universitat de Barcelona, i que va ser boicotada per un grup d'estudiants).

Exactament un any després, el 5 de març de 1999, Convivència Cívica Catalana i Profesores para la Democracia confirmen la presentació d'un recurs contenciós administratiu contra el Reglament d'Usos Lingüístics que la URV ha aprovat fa un mes i mig. L'advocat dels demandants, Pepe Domingo, afirma que la normativa impugnada "s'acosta al nazisme", i la considera "ridícula i exorbitada", perquè els serveis i les secretaries

ncia al nunci papal que no es feien misses en castellà

dels centres tenen l'obligació d'atendre en català. CCC, doncs, emprèn la seva croada contra la llengua a la URV, donant assessorament jurídic i suport logístic i finançer al grup de professors que mantenien la seva actitud de disconformitat i que, pel que sembla, fins i tot estaven disposats a assumir els costos del recurs, si finalment CCC no els oferia la seva col·laboració. Veient el caire que adoptaven els fets, el Consell Rectoral opta per no presentar a la Junta de Govern la proposta preceptiva de desplegament del Reglament, l'aplicació del qual, en els seus aspectes nous, es manté totalment en suspens.

La lluita s'havia obert, però només era el primer cop, perquè poques setmanes després n'havia d'arribar un altre, també relacionat amb qüestions lingüístiques.

Josefina Albert. Tornem a fer un petit salt enrere en el temps i anem-nos-en al juny del 1998. Som en una aula de la URV, on es fa una prova de geologia de Selectivitat. Un alumne aixeca la mà i demana a una de les professores que li aclareixi el significat de dues paraules de l'enunciat, que és en català. Tal com és preceptiu, ella consulta amb el coordinador de les PAAU a la sala, que li recorda que –segons la normativa interna aprovada pel Consell Interuniversitari de Catalunya, i ratificada la setmana passada per a les proves del 2000– ha d'aclarir els malentesos de paraula, sense lliurar l'examen en castellà. Tot i així, els dubtes persisteixen i la docent, sense el necessari permís del Tribunal, fotocopia la versió de l'examen en castellà i la lliura a l'alumne i a un altre que també la hi demana.

La professora és Josefina Albert Galera, adscrita al Departament de Romàniques, professora de gramàtica històrica espanyola a la Facultat de Lletres de la URV, una alacantina establerta a Tarragona des dels anys 80, descendent d'una família de militars. Una professora que ja era coneguda entre els cercles catalanistes de la ciutat per la carta que, diuen, va enviar el

TJERK VAN DER MEULEN

1996 al nunci del Vaticà a l'estat espanyol, Lajos Kada, denunciant la manca de misses en castellà al seu barri de Sant Pere i Sant Pau, i que va animar el nunci a "suggerir" als bisbes catalans que administressin més castellà als oficis religiosos.

Sigui com sigui, Albert i un altre professor de Literatura espanyola de la casa, José María Fernández –que s'havia trobat en un cas semblant– no exposen cap incidència en el seu informe, però no dubten a acudir al Defensor del Poble de llavors, Fernando Álvarez de Miranda, per defensar els "drets individuals" dels dos alumnes. Assabentat dels fets pel Defensor mateix, el rectorat de la URV decideix excloure els dos professors de la correcció de la Selectivitat de l'any següent, per l'incompliment de la normativa vigent, si bé finalment arriba a un acord amistós amb Fernández, i els readmet a les proves.

El juny del 1999 Josefina Albert presenta una querrela penal contra el rector de la URV, Lluís Arola, i el coordinador de les PAAU, Joan Igual, per presumptes delictes de prevaricació i atemptat contra els drets individuals, així com un contenciós administratiu contra la Universitat per la seva exclusió de la correcció. La professora compta amb el suport d'Álvarez de Miranda, que suggereix la readmissió de

la docent, perquè la normativa de les PAAU "discrimina el castellà", segons que diu en el seu informe. El juliol, els imputats declaren al jutjat d'instrucció, i en els mesos següents els advocats de la URV arriben a un preacord amb el lletrat d'Albert, Carlos de Alvarado, membre de CCC, que considerava que el cas per la via penal "no té fonament". Tanmateix, l'entesa no satisfà la professora, que desautoritza i despatxa De Alvarado per contractar l'advocat Manuel Piñol, que com a membre de CCC (coordinadora que el rectorat de la Universitat afirma que també costejarà aquest cas a partir d'ara, tot i que ella ho nega taxativament) ja s'encarregava de la impugnació del reglament de la URV. Coincidint amb aquest relleu, el mes de febrer del 2000 el jutge Pedro Antonio Casas veu indicis de delictes en l'actuació del rector i del coordinador de les PAAU, i Arola posa el càrrec a disposició de la Junta de Govern de la URV, que el ratifica.

Els dictàmens judicials: el dia "D". A final de març del 2000, pocs dies després del triomf aclaparador del PP a les eleccions estatals, el conflicte esclata en tota la seva dimensió, quan coincideixen els dictàmens contraris a la URV en els processos judicials oberts, contra Arola i Igual, d'una banda,

Manifestació d'estudiants en suport al rector de la Universitat Rovira i Virgili. El 1997 ja s'hi va crear una Plataforma per la Llengua, amb els sindicats i les branques juvenils dels partits nacionalistes catalans, per oposar-se a la pressió del Foro Babel.

L'advocat del rector de la URV és un simpatitzant de

ARXIU / GLÒRIA MATAMALA

L'advocat ultradretà Esteban Gómez-Rovira, en una fotografia d'arxiu. El 1993, el lletrat barceloní va jugar un paper clau en la formació de CADECA i en totes les activitats que es van impulsar a favor de l'ensenyament en castellà.

i contra el reglament que regula l'ús del català, de l'altra.

El 29 de març Josefina Albert filtra a la premsa des de la mateixa Facultat de Lletres l'informe intern que elabora el jutge Casas –del jutjat d'instrucció número 3– sobre la denúncia interposada per ella mateixa. La interlocutòria és fulminant, perquè obre un judici oral contra Arola i Igual per aplicar una normativa titllada d'"anti-constitucional", que limita l'ús del castellà. Així mateix, Casas considera que els processats han actuat d'acord amb "interessos bastards", i que la seva decisió d'excloure Albert és fruit "d'un cúmul d'il·legalitats grolleres (...) i d'arbitrarietats". Arola s'encara a una possible inhabilitació de vuit anys en el càrrec, i es demana una indemnització de mig milió de pessetes –deu milions segons l'acusació particular– per a tots dos processats.

I així arribem al cap del carrer, el 31 de març del 2000. Tan sols dos dies, una comunitat universitària encara en estat de xoc rep un segon cop. El magistrat Eduardo Saavedra Maldonado, del jutjat contencions administratiu número 1 de Tarragona, decreta la suspensió cautelar del reglament del català de la URV, afirmant "amb tota claredat i rotunditat que no cal confondre legítimes aspiracions a l'ús d'una llengua amb els interessos

Tot i que està més organitzat del que admet, el reducte de la URV que s'oposa a la normalització pot difuminar-se si perd als tribunals.

públics que es representen, en aquest cas l'impartiment de l'ensenyament." Saavedra continua assenyalant que "si, a això, s'hi afegeix que la norma que s'impugna regula qüestions tals com els requisits de contractació, concessions, concursos, domini de la llengua que pot afectar a terceres persones alienes a l'interès general de l'ensenyament (...) s'ha d'inclinar la decisió per acordar la mesura cautelar suplicada". És a dir, que se suspèn el reglament perquè considera que això no danya els "interessos generals" de la població, i en canvi sí que pot afectar els professors que no poden accedir a una plaça perquè no han après la llengua del país on viuen.

Sigui com sigui, tot just aquell mateix vespre es fa el desembarca-

ment oficial d'un somrient Vidal-Quadras a Tarragona per presentar-hi la coordinadora CCC. Unes tres-centes persones –algunes de vingudes amb autocar des de Barcelona– aclamen els seus ídols, representats en una taula en què, a banda el president de CCC, hi ha, com a coordinador a partir d'ara de la gestora a Tarragona, Alfonso Arqued, professor associat de dret del treball de la URV. Aquell dia, també hi intervenen Julio Villacorta, vice-president de CCC, Àngela Diest, la veterana presidenta de CADECA, i Francisco de Asís Caja, president de l'Asociación de Profesores para la Democracia. Aquest darrer, amb l'estranyesa de tothom, comença la intervenció en català, tot i que de seguida aclareix que parafraseja Antoni Rovira i Virgili, el polític catalanista dels anys 20, de qui, segons Caja, "el rector Arola s'ha impregnat en les seves idees xenòfobes".

Diest acusa la Generalitat de tenir actuacions "*fascistoides*", perquè pretén apoderar-se de les escoles per posar en marxa "una fàbrica de petits Pujols que ajudin a crear una *Cataluna grande y libre*". Villacorta denuncia TV3 i les escoles públiques com a "manipuladores", i assegura que "el català s'utilitza de manera perversa per anar contra el castellà". Vidal-Quadras lloa la figura d'Albert (la convida a ser "sòcia d'honor" de l'entitat, i rep l'ovació de la nit) i diu que "ha donat una gran mostra de coratge i ha sabut resistir l'envestida brutal i despietada del totalitarisme [català]". Després critica el paper de les esquerres, "que han deixat de ser d'Espanya" i acaba dient que "el PP i el PSOE han de corregir els defectes que calgui per poder acabar l'estat de les autonomies".

L'al·locució d'Aleix Vidal-Quadras arrenca grans aplaudiments dels assistents, que a la sortida intercanvien frases d'elogi sobre el president de Convivència Cívica Catalana ("*tiene una retórica cautivadora, nada pedante: es un ilustrado del siglo XVIII*") i diàlegs crispats: "*yo no quiero machacar a nadie*", diu l'un; "*pues se debería*", li respon un altre.

pro Babel que pensa que Arola és un "boc expiatori"

Avui el rectorat de la URV té presentats sengles recursos contra els dictàmens dels jutges Casas (de processament d'Arola i Igual) i de Saavedra (de suspensió del reglament del català), que s'han de resoldre en els propers mesos. La URV, curiosament, ha contractat Fermín Morales com a advocat defensor, catedràtic de dret penal de la UAB i simpatitzant de Foro Babel. Morales es reconeix "militant" de l'Asociación por la Tolerancia, però afirma que se sent "legítimat" per defensar un Arola que és objecte d'una "vexació pública", i que s'ha convertit en "el boc expiatori d'un debat que no s'ha de resoldre a través d'un procés penal".

Mentrestant, el rector ha rebut nombroses mostres de suport de la societat civil catalana, des del Parlament de Catalunya mateix (amb els únics vots en contra del PP, va donar suport al reglament suspès) i del president Pujol, que va rebre personalment Arola, fins als 140 alcaldes de la demarcació de Tarragona que el 26 d'abril van signar un manifest institucional en suport de la política lingüística de la URV i la seva autonomia, o les 14.124 persones que en un mes i mig segellaren la seva solidaritat amb la campanya del diari *El Punt* a favor d'Arola i del català a la Rovira i Virgili.

Tot i que en principi es va especular amb el contrari, la Comissió de Coordinació de les PAAU ha inclòs Josefina Albert —que havia amenaçat si no amb una nova que-

ARXIU / MIREIA MARGENAT

rellà— en la correcció de les proves d'enguany, segons la versió oficial per "no interferir" en les causes judicials obertes. Precisament, la docent, que va estar uns dies de baixa per "estrès", ha denunciat que ha rebut amenaces de mort d'un autoanomenat "Col·lectiu Independentista Radical". Albert, a més, apareix vexada en una pàgina d'Internet, i per Tarragona s'han repartit unes enganxines amb el seu telèfon i la llegenda "professora espanyolista".

S'ha reviscolat el nucli de Tarragona hostil al català? Vist tot plegat, aquesta és sens dubte una de les preguntes principals que avui es fa la gent preocupada pel conflicte. Pel que hem expli-

cat, sembla evident que caldria respondre que sí, però no tot és tan clar. Com a mínim, hi ha molts aspectes que encara no han sortit a la llum.

Alfonso Arqued, el nou cap visible de CCC a Tarragona, assegurava pocs dies abans de la seva designació que "de moment es tracta d'un moviment espontani i no hem parlat de noms: això ja es veurà en un futur". Tot i així, la presència d'Àngela Diest, presidenta de CADECA, a la presentació a Tarragona, delata que es tracta d'un moviment no gens deslligat del que fa uns anys ja va semblar la polèmica a la zona. Com reconeixen els seus dirigents, CCC ha tornat a triar Tarragona com a nucli de les reivindicacions perquè hi han trobat "un context social que s'ha mostrat més favorable a expressar les demandes de llibertat" que no pas altres llocs, tot i que en el futur no descarten d'estendre els seus recursos a totes les institucions que vulguin desenvolupar la llei d'usos lingüístics.

Avui, tanmateix, han canviat algunes coses respecte de les hostilitats que van aflorar entre el 1993 i el 1996. Per començar, el nucli dirigent, que llavors se situava a Salou i Vila-seca, representat per CADECA, s'ha traslladat a Tarragona i s'agrupa sota els braços protectors de CCC. Des que, l'octubre del 1998, va morir Daniel Gutiérrez, un dels principals impulsors del moviment a Salou, els sectors que en aquell moment s'hi

El catedràtic Francesc de Carreras és un dels impulsors del Foro Babel. La plataforma, creada el 1997 per oposar-se a la nova llei del català que es debatia al Parlament, va tenir a Tarragona la seva primera seu fora de la capital catalana.

Ara ja pots gaudir de 14 rutes senyalitzades pel Pallars Jussà. Demana la guia a les Oficines de Turisme de la comarca.

PALLARS JUSSÀ

Consell Comarcal del Pallars Jussà
Telf. 973 65 01 87 Fax 973 65 28 31
pallars@catalunya.com www.catalunya.net/cita
Pau Casals, 14 (Edifici Sant Jordi) 25620 TREMP

El claustre ha ratificat la normativa del català

Una imatge d'Antoni Rovira i Virgili, que dona nom a la Universitat de Tarragona i Reus. Segons Francisco de Asís Caja, president de Profesores para la Democracia, Arola "s'ha impregnat de les idees xenòfobes" del polític i intel·lectual catalanista dels anys vint.

van alçar en contra es mostren escèptics sobre un possible "re-brot" dels problemes, i asseguren que aquesta associació no pren, pràcticament, cap iniciativa. Ara, malgrat la reflatió pública de Diest, les activitats de CADECA han quedat absorbides per CCC i Profesores para la Democracia.

Conflicte a la URV? Simultàniament, s'observa que la lluita per la implantació d'ensenyament en castellà s'ha traslladat dels instituts a la Universitat, que, segons Vidal-Quadras, en general té una orientació "excessivament nacionalista". És en aquest àmbit que el moviment anticatalanista ha ressorgit amb més força —de fet, fora d'aquí els postulats babelians han transcendit ben poc—, i ha aconseguit de crear un clima tens entre els membres del professorat, que, tal com reconeixen molts, s'han vist constrets a dividir-se en dos bàndols, malgrat l'actitud de neutralitat mantinguda per la majoria. Tot i així, el claustre del 19 de maig proppassat va aprovar, amb 98 vots a favor, cap en contra i l'abstenció del rector, una moció de rebuig a la querrela criminal interposada per Albert, i va ratificar la normativa del català aprovada el gener del 1999 amb 99 vots a favor i un únic vot en contra. Les xifres parlen soles i indiquen que el bàndol contrari a la normalització del català continua essent insignificant en el conjunt de la institució, ofegat per una majoria aclaparadora que coincideix a defensar els

ARXIU

acords del claustre, en el marc d'una "autonomia universitària" que, per causa dels recursos judicials, es veu més amenaçada que mai.

Tot i així, és evident que el reducte hostil al català existeix i dona força senyals de vida, encara que es podria acotar sobretot a dos departaments concrets: el de Ciències de l'Educació i el de Jurídiques. És aquí on trobem els noms que en els darrers anys més s'han destacat defensant la causa babeliana, com ara Juan Carlos Palavcino, professor de pedagogia, Pedro Antonio Heras i Alfonso Arques, Javier Sánchez Icart, ja retirat de la docència a la URV, Luis Fernando Valero, o Javier Faci, del Departament d'Història. Curiosament, a banda Josefina Albert i José María Fernández, al Departament de Romàniques, que inclou l'àrea de llengua i literatura espanyoles, ningú més no s'ha destacat

públicament com a part integrant del moviment. Un moviment més organitzat que no volen reconèixer els seus membres, però menys que no sembla a primera vista, i en el qual una bona part dels simpatitzants es mouen per la negativa a sotmetre's a un examen de català per pujar de categoria, més que no pas per hostilitat total a la llengua.

De fet, quan van interposar els recursos, els mateixos professors havien manifestat en cercles privats que no confiaven que els tribunals els donessin la raó i que els processos prosperessin fins on ho han fet. Ara, aquest èxit inesperat ha generat l'entusiasme d'algunes persones que no havien manifestat públicament les seves simpaties a aquesta causa, i amb això ha ressorgit a la superfície un moviment que s'havia mantingut latent des del 1996, després de la sentència absolutòria dels Maulets. Avui, doncs, el panorama és desconcertant. Tot i que ara mateix els postulats contraris a la normalització del català semblen trobar-se en una renovada fase d'expansió, els problemes lingüístics al carrer, entre la societat tarragonina, són tan inexistents com ho eren abans que s'iniciés el conflicte. Amb això, un altre fracàs judicial en el desenllaç dels processos en curs podria apaivagar de nou els ànims dels més viscerals. Les sentències, que s'hauran de dictar a molt estirar després de l'estiu, resoldran la incògnita.

Oscar Palau

VilaWeb - València
http://www.vilaweb.com/valencia/
VILAWEB
VALENCIA
www.vilaweb.com/valencia

Pirates de la marjal

Mariano Casas

El Pigat descobreix l'existència d'uns furtius amagats al territori fangós i humit que envolta l'Albufera. Aquest fet marca l'inici d'una història plena de perills i d'emoció.

104 pàgs. 775 ptes.

Edicions Bromera
"Micalet Galàctic", 68

Los dibujos de los zurdos: percepción y lateralidad

Carmen Pellicer

Qui no ha dit alguna vegada que "s'ha alçat amb el peu esquerre" quan ha tingut un mal dia? La destresa és sempre sinònim d'habilitat, menta que tots coneixem molt bé el terrible significat del sinistre. Aquest interessantíssim llibre analitza alguns dels processos que intervien directament marcant les diferències entre esquer-

Universitat Jaume I
http://sic.uji.es/publ
"Educació", 3